

Kadrioru Saksa Gümnaasiumi mitteformaalne keskkonnajuhtimissüsteem

Tallinn 2015/2016

Sisukord

Sissejuhatus	3
Hetkeolukorra kirjeldus.....	4
Kooli keskkonnaülevaatus	5
Keskkonnaülevaatus tulemused valdkondade kaupa	7
Ressursikulu analüüs	10
Keskkonnajuhtimissüsteemi põhimõtted.....	15
Eesmärgid	15
Eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused.....	15
Rakenduskava 2015-2017	18

Sissejuhatus

Dokument „Kadrioru Saksa Gümnaasiumi mitteformaalne keskkonnajuhtimissüsteem“ (edaspidi MFKKJS) on kooli [arengukava](#) 2013-2017 lisa, mis täpsustab arengukavas kirjeldatud põhiväärtusi, keskkonnapõhimõtteid, keskkonnaeesmärke ja tegevusi.

Kooli MFKKJS koostati MTÜ Koolitus- ja Nõustamiskeskuse HARED juhtimisel aastatel 2015-2016 Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastatud projekti „Mitteformaalse keskkonnajuhtimissüsteemi loomine Kadrioru Saksa Gümnaasiumile“ raames. Dokumendi koostamisel on arvestatud ka Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetusel Tallinna Ülikoolis läbi viidud pedagoogide koolituse 2014. aastal tehtud lõputööd „Tegevuskava kooli õpilaste keskkonnateadlikkuse tõstmiseks ja kujundamiseks“, mille autoriteks on õpetajad Kaja Jakobson, Airi Metspalu, Katre Tuisk, Kristel Vaiksaar.

MFKKJS koostamiseks moodustati koolis õpetajatest ja õpilastest töörühm, perioodiliselt arutati kavandatu läbi kogu kollektiiviga ja informeeriti lapsevanemaid.

Hetkeolukorra kirjeldus

Kool on mitmeid aastaid väärtustanud keskkonda ja säästvat arengut nii õppetööd läbiva teemana kui kooli majandamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. 2013. aastal sai kool Tallinna Keskkonnaameti ja Haridusameti tunnustuse „Keskkonnasõbralik kool 2013“. 2015. aastal toimunud samal konkursil kool ei osalenud.

Kooli arengukavas kirjeldatud väärtused, eesmärgid ja tegevused võimaldavad süvendatult keskkonnateemaga tegeleda ja laiendada seniseid tegevusvaldkondi.

Kooli põhiväärtustes on keskkonnal ja jätkusuutlikkusel oluline koht. Väljavõtte arengukavast:

Põhiväärtused

• *Väärtustame turvalist õpikeskkonda, kus õpetajatel ja õpilastel on vabadus oma ideid teostada.*

o See on – usaldus, lugupidamine, vastutus, enesekontroll ja eneseteostamine.

• *Oleme avatud innovaatilistele mõtetele, ideedele, tegudele, samas austame traditsioone.*

o See on – jätkusuutlike otsuste tegemine.

o See on – Eesti riigi ja rahvuskultuuri väärtustamine, kuid ka teiste kultuuride austamine.

o See on – ettevõtlikkus, uued õpetamismeetodid ja haridustehnoloogiad, kõrvuti parimate seniste õpetamis- ja õppimisviisidega.

• *Väärtustame keskkonnateadlikkust.*

o See on – kaunis koolikeskkond, keskkonnahariduslikud projektid, ressursside säästlik kasutamine.

Arengukava üldeesmärkide hulgas on järgmised keskkonnaeesmärgid:

Eesmärk 2. Kool on turvaline ning tervist ja keskkonda säästva õpi- ja töökeskkonnaga.

Eesmärk 5. Kooli iseloomustab innovatsioon, loovus, ettevõtlikkus, koostöö ja avatus kõikidel koolielu tasanditel.

MFKKJS aitab kaasa järgmiste valdkonnaeesmärkide saavutamisele ja selleks kavandatud tegevuste läbiviimisele:

Eesmärk 6 - Väärtusarendustöö jätkamine

Tegevused

• *Väärtuste õpetamine uuenenud õppekava kaudu.*

• *Individuaalsete väärtushoiakute arendamine kõikides kooliastmetes.*

Eesmärk 9 - Personali kaasamine koolikultuuri arendamisse

Tegevused

• *Ainetoimkondade/õppetoolide tulemuslikum rakendamine parendustegevuses.*

• *Terviseedendamise programmid töötajatele (liikumispäevad, võrkpallitrenn, Pilates).*

- Töö- ja tervisekaitse korraldamine.

Eesmärk 10 – Tervisenõukogu töö arendamine

Tegevused • Koolikeskkonna sisehindamine

Eesmärk 13 – Koostööpartneritega koostöö kavandamine ja kaasamine kooli ja õpilaste arengu toetamiseks

Tegevused • Koostöö Looduse Omnibussi jt loodusharidust pakkuvate asutustega saksa keele ja loodusainete õppesuuna õppekava toetamiseks ja õpikeskkonna laiendamiseks.

Eesmärk 16 – Kooli õpilaskonna tegevuse aktiveerimine ÕE liikmete eestvedamise kaudu

Tegevused • Ümarlaudade ja ajurünnakute korraldamine klassides uute ideede genereerimiseks ja meeskonnatöö parandamiseks

Eesmärk 20 – Õpikeskkonna kujundamine ja kooskõlla viimine õpilaste arenguks ja õppekava täitmiseks vajalike nõudmistega

Tegevused • Saksa keele ja loodusainete õppesuuna ning kõikide kooliastmete loodusainete õpetamiseks vajaliku õpikeskkonna, samuti õuesõppeklassi kujundamine ja arendamine.

- Parkimise ümberkorraldamine kooli õuealal.

Kooli keskkonnaülevaatus

Kooli keskkonnaülevaatus sisaldas kahte osa: ressursikulu analüüsi ning keskkonnaküsitlust, mille viisid iga klassi ühes paralleelis alates 3. klassist märtsis 2015 läbi kooli keskkonnatöörühma kuuluvad õpetajad, kaasates õpilasi. Vaadeldi järgmisi valdkondi:

1. Prügi ja jäätmetekke vähendamine
2. Tervis ja heaolu (ventilatsioon, CO₂, tuulutamine, müratase, koolikotid, IT)
3. Liikumine
4. Vesi (kasutamine ja kokkuhoid)
5. Paberi kasutamine
6. Energia
7. Toit
8. Õppevahendite valik
9. Kooli territoorium (vahetundides õue, õuesõpe, elurikkus jms)
10. Transport
11. Teavitamine

Valdkonnad ja küsimused töötasid välja ja ülevaatus viisid läbi

1. Sirje Kaljula,
2. Suviliis Sakk,
3. Jelena Pribylski,
4. Peeter Rökk,
5. Eliis- Beth Rosen,
6. Imbi Viisma,

7. Anni Metstak	12. Grete Glaase,
8. Anna-Liis Tarm-Kriis,	13. Carmen Niinepuu,
9. Demi-Felicia Vares,	14. Sirje Aher,
10. Karina-Anette Kiristaja,	15. Georg Aher.
11. Angelina Jerjomina,	

Küsitluse viis klassis läbi õpetaja koos õpilasega.

Ülevaatuse koostamise aluseks kohandati Šotimaa ühe kooli ülevaatuse vorm (<http://www.keepsotlandbeautiful.org/media/167076/PrimarySecondaryEnvironmentalReview2011.pdf>). Lepiti kokku valdkonnad, igas neist koostati kuni kümme küsimust, millele sai vastata „jah“ või „ei“ ning seisukohta kommenteerida. Iga valdkonna kohta otsustati, mis on hästi ning millega peab veel tegelema, et olukorda parandada.

Näide:

Valdkond: **Toit.** Kuupäev: _____

Ülevaastust teinud õpetaja ja õpilaste nimed:

_____

<p>1. Kas kooli sööklas tehakse midagi toidujäätmete hulga vähendamiseks? Jah/ei Selgitus:</p>	<p>6. Kas koolilõuna tegemisel eelistatakse Eesti toorainet? Jah/ei Selgitus:</p>
<p>2. Kas koolilõuna on tervislik? Jah/ei Selgitus:</p>	<p>7. Kas õpilased on rahul koolitoiduga? Jah/ei Selgitus:</p>
<p>3. Kas koolis on kraanivee joomiseks topse või muid nõusid? Jah/ei Selgitus:</p>	<p>8. Kas puhveti menüüs on piisavas valikus tervislikku toitu? Jah/ei Selgitus:</p>
<p>4. Kas koolisöökla lahtiolekuajad on piisavad? Jah/ei Selgitus:</p>	<p>9. Kas sööklas on söömiseks piisavalt aega? Jah/ei Selgitus:</p>

<p>5. Kas söökla toiduportsud on paraja suurusega? Jah/ei Selgitus:</p>	<p>10. Kas söökla teeb teadlikke valikuid pakendite hulga vähendamiseks? Jah/ei Selgitus:</p>
Oleme rahul, et	Me peame midagi ette võtma, et

Tulemused võttis kokku MTÜ Koolitus- ja Nõustamiskeskus HARED. Tulemusi tutvustati õpilastele ülekooliliselt infokraanidel ning klassijuhatajatundides. Õpetajad arutasid tulemusi juunis toimunud koolitusel, lastevanematele tutvustati tulemusi üldkoosolekul ja septembris 2015 toimunud Rohelise Kohviku raames.

Keskkonnaülevaatus tulemused valdkondade kaupa

1. Valdkond „Tervis ja heaolu“

Vastajad: 1D, 2. märtsil. Läbiviijad Peeter Rökk, Angelina Jerjomina,

5A 13. märtsil, Sirje Kaljula.

Hästi on:

- Koolis pakutakse taimetoitu;
- Koolis saab terviseprobleemi korral abi;
- Koolipäeva jooksul saab sõpradega piisavalt suhelda.

Millega peaks tegelema:

- Menüü mitmekesistamine;
- Toitlustamisel tuleks arvestada õpilaste tervislike erivajadustega;
- Riietusruumides pole mugav riietuda – kitsas, asju pole kuhugi panna. Väliriiete garderoobis peaks olema turvakaamera, nagidel nimesildid;
- Õpilased leiavad, et neist ei hoolita koolis;
- Paljudele ei meeldi vahetund, sest joostakse/ei saa joosta, öeldakse rövedusi, palju kisa;
- Koolikott on raske;
- Koolipäev on väga väsitav.

2. Valdkond „Vesi, vee säästmine“

Vastajad ja läbiviijad: 11-1 klass, 25. märts, Sirje Kaljula; 5A klass, 13. märts, Sirje Kaljula; 4c klass, 24.03 Jelena Pribylski, Grete Glaase

Hästi on:

- Koolis mõõdetakse regulaarselt veekulu;
- Kraanidel on andurid, vesi tuleb siis, kui käed alla paned;
- Koolis on puhas joogivesi, soe vesi.

Millega peaks tegelema:

- Õpilased ei tea, kuhu läheb koolis tekkinud reovesi;
- Ei ole uuritud, millised puhastuskemikaalid satuvad koolis reovette;
- Kõik automaatsed kraanid pole töökorras;
- 4. ja 5.korruse klassides on veel vahel rooste maitse.

Vastamata jäi: 1. Kas koolis teatakse, kus on kõige suurem veekulu?

2. Kas kooli veekulu on võrreldes eelmise aastaga tõusnud?

Õpilased ei olnud teadlikud tegelikust veekulust koolis, andmed selle kohta olid olemas ainult majandusjuhatajal ja direktsioonil.

3. Valdkond Energia ja selle säästmine

Vastajad ja läbiviijad: 27.03, 8A, Eliis-Beth Rosen, 9B 24.03.2015, Jelena Pribylski

Hästi on:

- Koolis pole tõmbetuult;
- Kool on parajalt soe;
- Enamik õpilasi tuleb kooli energiasäästvamaid transpordivõimalusi kasutades;
- Kevadel, kui on valge, kasutatakse loomulikku valgust.

Millega peaks tegelema:

- Õpilased arvavad, et elektroonilised seadmed on välja lülitatud kui neid ei kasutata, tegelikult ooterežiimil;
- Õpilased pole uurinud, mida saaks koolis energia säästmiseks ette võtta
- Mõnes klassis puhub akna juures tuul;
- Klassiruumide ventilatsioon ei tööta;
- Tühjades ruumides põleb vahel tuli;
- Ei teata, kas kooli energiakulutus on võrreldes eelmise aastaga tõusnud
- Ei teata, kas koolil on energiamärgistus;
- Tööõpetuse õpetaja võiks koos õpilastega teha raamid kottidele, millesse kogutakse pandipakendeid ja pakendeid

4. Valdkond „Teavitamine“

Vastajad ja läbiviijad: 11-1 klass, 25. märts, Sirje Kaljula; 7c 26. märts Peeter Rökk, Demi-Felicia Vares

Hästi on:

- Kool teeb keskkonnaalast koostööd teise kooliga (7. kl vastus);
  - Ligi pooled vastanutest teavad, et raamatukogus on keskkonnasõbralikku käitumist tutvustavaid trükiseid;
  - Kooli FB lehel on palju infot.
- Millega peaks tegelema:
- Koolielu kohta ei saa vajalikku infot õigeaegselt (sh perioodõppe kohta);
  - Kool teavitab keskkonnasõbralikest käitumisviisidest vähe;
  - Kooli ei peeta keskkonnasõbralikuks;
  - Infotelekast ei saa piisavalt infot;
  - Ei teata, et õpilased oleks uurinud kooli keskkonnasõbralikkust;
  - Üle poolte vastanutest ei tea, kas koolis on viimasel kahel õppeaastal olnud keskkonnateemalisi näitusi või kampaaniaid.

5. Valdkond „Toit“

Vastajad ja läbiviijad: 9B 24. märts Jelena Pribylski; 8a 26. märts Eliis-Beth Rosen; 7c 26. märts Peeter Rökk, Demi-Felicia Vares; 6b 11.märts Suviliis Sakk ja Angelina Jerjomina, 5A 13.03 Sirje Kaljula, 5A kl õpilane; 4c 24.03, Jelena Pribylski, Greete Glaase.

Hästi on:

- Kell 15.00 – 16.00 võib minna üle jäänud toitu sööma;
  - Pakutakse kodust toitu, piima, salatit, puuvilju
- Millega peaks tegelema:
- Sööklas tehakse vähe toidujäätmete hulga vähendamiseks;
  - Sööklasse saaks teha maitsetaimede kastid
  - Toit on sageli liiga rasvane;
  - Joogivesi on raskesti kättesaadav (klassides puuduvad kruusid/topsid);
  - Pole teada, mis kellani koolisöökla/puhvet töötab, pole infot lahtiolekuajadest ega söögivahetundidest;
  - Ei teata, kas söökla teeb teadlikke valikuid pakendite hulga vähendamiseks;
  - Puhvetis võiks olla rohkem tervislikke snäkke (porgand, lillkapsas jms);
  - Vahetundides on aeg söömiseks ebapiisav;
  - Õpilased ei saa ise endale sobiva suurusega toiduportsu tõsta;
  - Ei teata, kas koolilõuna tegemisel eelistatakse Eesti toorainet;
  - Üle poole vastanutest ei pea koolitoitu maitsvaks.

6. Valdkond „Liikumine“

Vastajad ja läbiviijad: 9b 24.03. Jelena Pribylski; 8a 26.03 Eliis-Beth Rosen; 2b SuviliisSakk, Demi Felicia Vares; 1d 2. märts Peeter Rökk, Angelina Jerjomina

Hästi on:

- Kooli peetakse üldiselt turvaliseks;
- Koolis saab piisavalt sporti teha. Meeldib spordipäev, suusapäev, tervisenädal. - Kehalise kasvatuse tunnis saab piisavalt liikuda.Kehaline kasvatus on mitmekesine: ujumine, suusatamine ja saalis ja õues;

- On uus spordisaal ja staadion, sportimise võimalused on väga head. Võimlat saab vabadel aegadel kasutada.
- Jalgsi kooli tulek on turvaline;
- On rattaparkla (võiks suurem olla).
Millega peaks tegelema:
- Väikesed lapsed jooksevad koridorides – vajavad liikumisvõimalust;
- Soojema ilmaga võiks õue lubada, seal saaks joosta ja seal poleks nii palju lärmi;
- Staadionil tahaks palli mängida (kehalise õpetajad ei luba);
- Üle poolte vastanutest leiab, et kiusamise korral ei saa koolist abi;
- Rohkem võiks olla huvitavaid tervist edendavaid üritusi ja kampaaniaid;
- jalgrattaga kooli tulekut sügisel ja kevadel ei pea enamik turvaliseks;

7. Valdkond „Kooli territoorium“

Vastajad ja läbiviijad: 7c, 26. märts, Peeter Rökk ja Demi Felicia Vares; 2b, 03.2015; Suviliis Sakk ja Demi Felicia Vares; 1d 2.märts 2015 Peeter Rökk, Angelina Jerjomina
Hästi on:

- Kooli territooriumil on piisavalt mängu- ja liikumisväljakute atraktsioone;
- Kooli territooriumi kasutatakse õppetegevuses;
- On jalgpalliplats, korvirõngas;
- Kooliõue on suur, palju lapsi saab korraga õues olla.
Millega peaks tegelema:
- Territoorium peaks olema kunstiga kaunistatud. kooli territooriumil võiks olla mingit kunsti (a la värviga tehtud keksukastid väikestele, mingid muud joonistused asfaldil või seinal);
- Peaksid olema korvpalli- ja võrkpalliväljakud, lauatenis;
- Kooli territooriumil peaks olema väike õpilaste hooldatav aiamaa, tegema aiandusprojekte;
- Peaks korraldama talgupäevi territooriumi korrashoiuks;
- Territooriumil on vähe elupaiku putukatele ja lindudele -tuleks pesakastid üles panna;
- Õues võiks rohkem tunde olla;
- Koolivälisel (õhtutel) ajal viibib staadionil palju võõrast rahvast lähipiirkonnast. Nad toovad prahti ja prügi koolihoovi.

Keskkonnaülevaatus tulemusi arvestati tegevuskava koostamisel. Osa probleeme lahendati jooksvalt, näiteks esitati 2015. aasta sügisest tööle hakanud uuele toitlustusfirmale keskkonnanõuded: toidujäätmete koguse vähendamiseks peavad õpilased saama ise toitu võtta, enam ei jagata igaühele valmisportsjoneid jms.

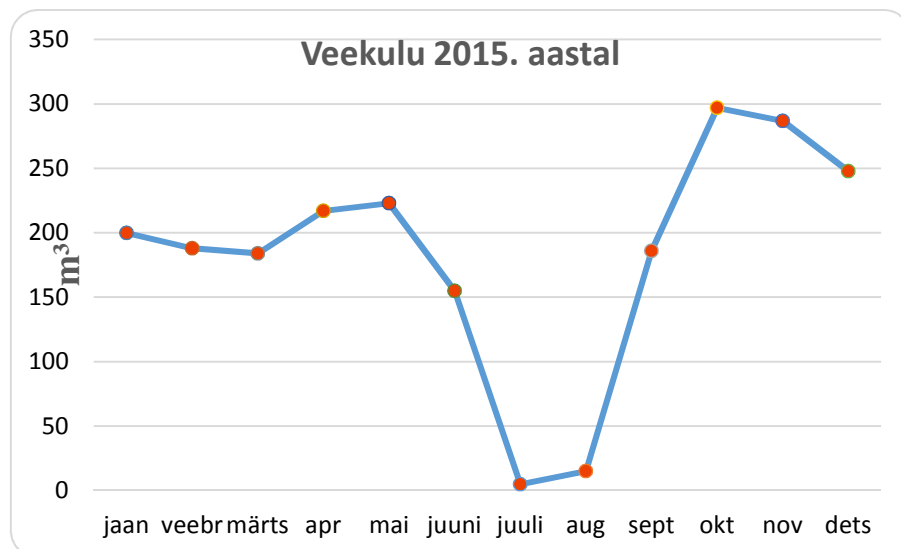
Ressursikulu analüüs

Koolimaja renoveeriti 2013. aastal. Selle käigus uuendati muuhulgas küttesüsteem, ventilatsioon, elektrisüsteem, vesivarustus. Tualettruumides on liikumisanuriga automaatkraanid ja lambid, mistõttu vett ega elektrit ei raisata. Koopiapaber jm kontoritarbed ning koristusvahendid ostetakse Tallinna Linnavalitsuse või Tallinna Haridusameti lepingulistelt partneritelt odavaima hinnaga. Kool ei saa ise tarnijaid valida. Võimalusel eelistatakse ostude tegemisel vastupidavaid, keskkonnasõbralikumaid ja ökomärgistega tooteid, kuid linnavalitsuse tasemel tehtud lepingutes ei ole toote keskkonnasõbralikkus tingimuseks.

Prügivedu on Tallinnas korraldatud, kool ise lepinguid ei sõlmi.

Kool sõlmis 2015. aastal uue õpilaste toitlustamise lepingu, milles oli teenusepakkujale tingimuseks seatud toidujäätmete vähendamine (õpilased saavad ise sobiva suurusega portsjone võtta) ning puhveti menüü tervislikkus.

Ressursikulu analüüsisid õpilased 2016. aasta veebruarist aprillini õpetajate Pille Kukkuri, Eliis-Beth Roseni ja majandusjuhataja Siiri Matso juhendamisel. Aluseks võeti 2015. aasta andmed.

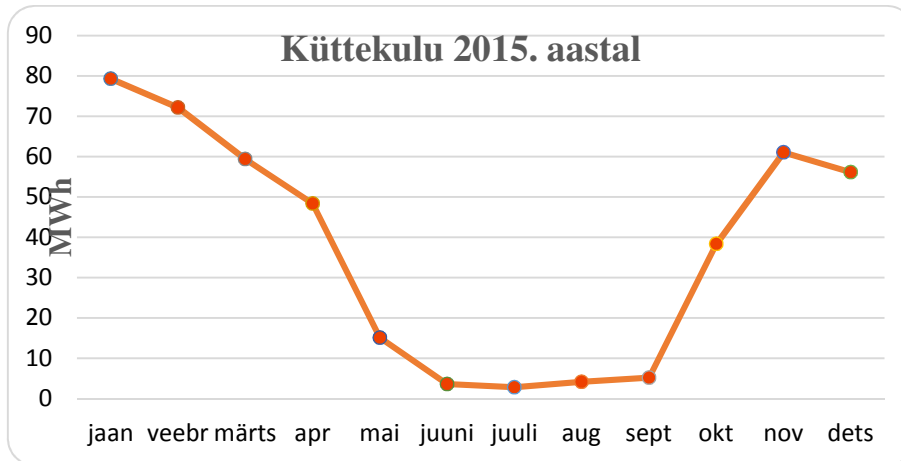

Joonis 1. Veekulu kuude kaupa 2015. aastal.

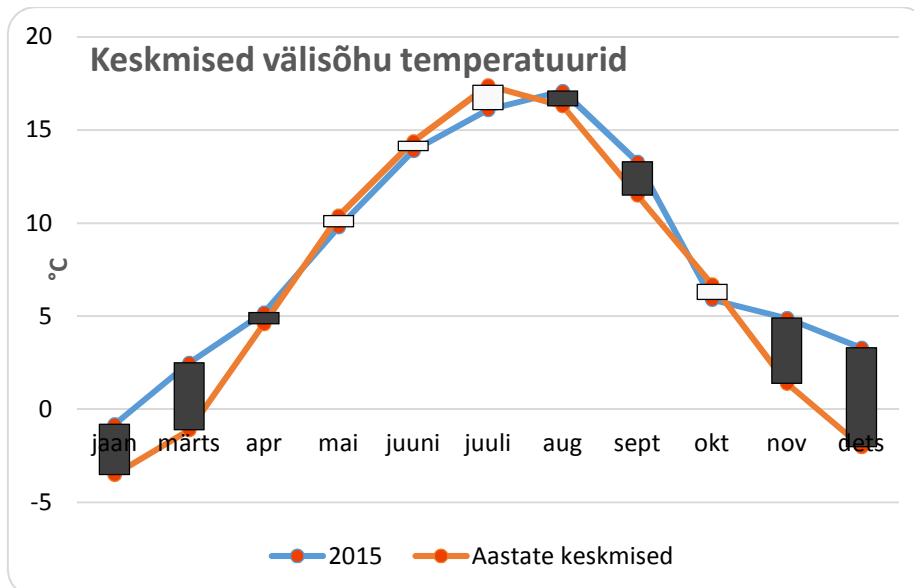
Koolis õpib 2015/2016 õppeaastal 991 õpilast, töötajaid (õpetajad, tugipersonal ja tehnilised töötajad) on ligikaudu 100, seega kajastatakse umbes 1100 inimese veetarbimist koolis, sh söökla. Andmed ei näita siiski ainult õpilaste ja õpetajate poolt kulutatud vee hulka, vaid kajastub ka õhtupoole spordihoone rentijate veetarbimine.

Kui jätta arvestamata juuli ja august, mil veetarbimine praktiliselt puudub, siis õppeperioodil kulub vett 2185 m³. Inimese kohta on veekulu keskmiselt 1,99m³ kuus, ehk ligikaudu 8 liitrit päevas (arvutamisel võetud aluseks 22 tööpäeva kuus).

Kuna torustikus puuduvad lekked ning kraanid on liikumisanduriga, siis on õpilaste ja õpetajate poolt kasutatava vee koguse vähendamine raske ja vee vähest keskmist kogust inimese kohta arvestades ilmselt ka mittevajalik. Vee kokkuhoiuks tuleb pigem vajadusel jälgida söökla ja spordihoone veekasutust.

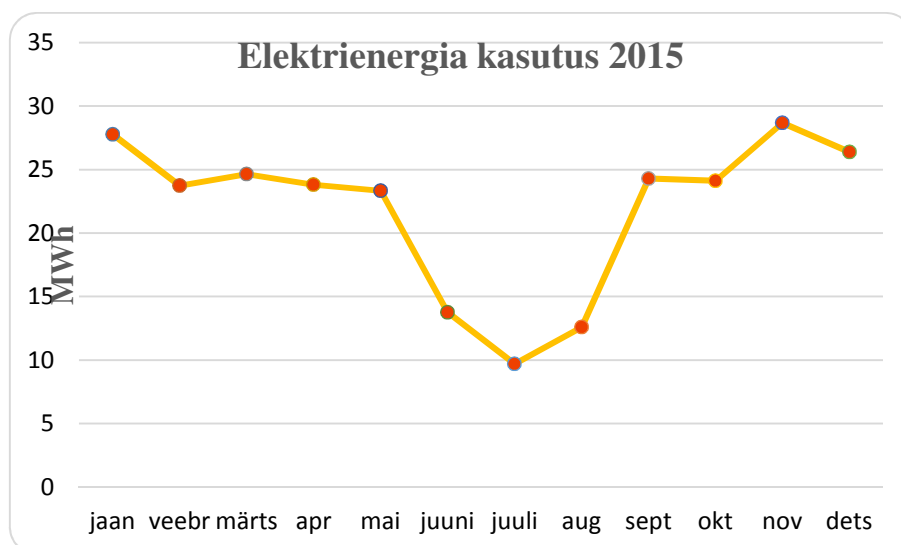

Joonis 2. Küttekulu 2015. aastal

Joonis 3. Keskised välisõhu temperatuurid

Küttekulud korreleeruvad suuresti välisõhu temperatuuriga. Sooja vett kasutatakse aastaringselt, seepärast ei lange küttekulu ka suvekuudel nulli. Üheks säästmisvõimaluseks oleks kaaluda õpilaste teavitamiskampaania läbiviimist, et käsi pestaks leige veega. Samas võib see suurendada terviseriske.

Elektrienergia kasutuses on samuti näha koolivaheaegade ja aastaegade mõju. Õppeperioodil on keskmine elektrienergia kulu 25,203MWh.

Õpilased mõõtsid tundide ajal CO₂ kontsentratsiooni muutust, samuti valgustatuse ja mürataseme muutust. Selgus, et enamik näitajaid oli normi piirides, kuid kõikide vaadeldud näitajate puhul esines ka normist suuremaid näitajaid.

Tabel 1. Keskkonnanäitajad koolis

Vaatleja nimi:	Vaalu kuupäev	Ruumi nimetus	Vaat-luse aeg	Süsihappe-gaasi sisaldus alguses:	Süsihappe-gaasi sisaldus keskel:	Süsihappega asi sisaldus lõpus:	Töökoha valgustugevus alguses:	Töökoha valgustugevus keskel:	Töökoha valgustugevus lõpus:	Ruumi müratase alguses	Ruumi müratase keskel:	Ruumi müratase lõpus:
Anna-Liis	3.10.2016	305	1. Tund							73.9 dB	55.8 dB	74.1 dB
Marie Liis Randlane	3.10.2016	305	1. tund	1190ppm	674ppm	715ppm						
Anna-Liis	3.10.2016	3. Korrus	1. Vahetund							89.5 dB	101.8 dB	70.7 dB
Demi-Felicia Vares	3.10.2016	3. korruse koridor	1. vahetund				148,6 LUX					
Anna-Liis	3.10.2016	301	2. Tund							69.0 dB	69.8 dB	85.5 dB
Demi-Felicia Vares	3.10.2016	301	2. tund				450 LUX	397 LUX	403 LUX			
Anna-Liis	3.10.2016	Puhvet	2. Vahetund							78.5 dB	78.9 dB	97.0 dB
Marie Liis Randlane	3.10.2016	301	2.tund	627ppm	740ppm	785ppm						
Anna-Liis	3.10.2016	113	3. Tund							81.7 dB	92.8 dB	86.4 dB
Anna-Liis	3.11.2016	503	3. Tund				438 LUX	73 LUX	76 LUX			
Demi-Felicia Vares	3.10.2016	113	3. tund				604 LUX	620 LUX	629 LUX			
Demi-Felicia Vares	3.11.2016	503	3. tund	895 ppm	1385 ppm	2000 ppm						
Marie Liis Randlane	3.10.2016	113	3.tund	731ppm	889ppm	875ppm						
Marie Liis Randlane	3.11.2016	503	3.tund							62,4 dB	74,3 dB	82,1 dB

Vaatleja nimi:	Vaaluuse kuupäev	Ruumi nimetus	Vaaluuse aeg	Süsihappegaasi sisaldus alguses:	Süsihappegaasi sisaldus keskel:	Süsihappegaasi sisaldus lõpus:	Töökoha valgustugevus alguses:	Töökoha valgustugevus keskel:	Töökoha valgustugevus lõpus:	Ruumi müratase alguses	Ruumi müratase keskel:	Ruumi müratase lõpus:
Anna-Liis	3.10.2016	413	4. Tund							73,4 dB	68,0 dB	75,8 dB
Anna-Liis	3.11.2016	302	4. Tund				780 LUX	796 LUX	850 LUX			
Demi-Felicia Vares	3.10.2016	Kunstiklass	4. tund				674 LUX	398 LUX	374 LUX			
Demi-Felicia Vares	3.11.2016	302	4. tund	773 ppm	669 ppm	705 ppm						
Anna-Liis	3.10.2016	Söökla	4. vahetund							84,3 dB	85,7 dB	97,6 dB
Demi-Felicia Vares	3.10.2016	Söökla	4. vahetund				254 LUX					
Marie Liis Randlane	3.10.2016	413	4.tund	835ppm	740ppm	802ppm						
Marie Liis Randlane	3.11.2016	302	4.tund							67,7dB	71,4dB	80,9dB
Anna-Liis	3.10.2016	409	5. Tund							66,7 dB	74,7 dB	73,6 dB
Anna-Liis	3.11.2016	405	5. Tund				273 LUX	418 LUX	442 LUX			
Demi-Felicia Vares	3.10.2016	Matemaatikaklass 408	5. tund				1106 LUX	1060 LUX	1046 LUX			
Demi-Felicia Vares	3.11.2016	404	5. tund	1030 ppm	817 ppm	818 ppm						
Marie Liis Randlane	3.10.2016	414	5.tund	966ppm,	1070ppm	1155ppm						
Marie Liis Randlane	3.11.2016	405	5.tund							81,1 dB	66,6 dB	76,4 dB
Demi-Felicia Vares	3.10.2016	504	6. tund				381 LUX	318 LUX	333 LUX			
Marie Liis Randlane	3.10.2016	söökla	neljas vahetund	1495ppm	--	--						

- Üle 60 dB müra hakkab segama keskendumist
- Müra, mis on 8-tunnise tööpäeva jooksul üle 80 dB, võib kahjustada kuulmist
- Lubatav müra piirnorm EL-s on 85

- valgustatuse intensiivsus 10-200 luksi ebatäpse töö korral
- valgustatuse intensiivsus 200-800 lux normaalseteks toiminguteks
- valgustatus 800-3000 lx eriotstarbeks

- Õpperuumi ühes liitris siseõhus võib olla keskmiselt kuni 1000 mikrolitrit (ppm) süsinikdioksiidi.
- Süsinikdioksiidi sisaldus on üle piirnormi

Keskkonnajuhtimissüsteemi põhimõtted

1. Direktor loob iga aasta maikuus keskkonnatöörühma, mille tegevus on ühendatud tervisenõukogu ja töökeskkonna nõukogu tegevusega ning kestab järgmise õppeaasta lõpuni.
2. Iga-aastaselt jälgitakse kooli ressursikulu ning vajadusel võetakse tarvitusele meetmed selle vähendamiseks.
3. Uus töörühm kavandab järgmise õppeaasta tegevused koos eelmise töörühma, majandusjuhataja ja õpilasesindusega ning kooskõlastab kavandatu direktsiooniga.
4. Töörühm
  - monitoorib ressursikulu ja keskkonnateadlikkuse taset koolis ning teeb vajadusel parendusettepanekuid,
  - algatab ja viib läbi kolleege, õpilasi, vanemaid ja huvirühmi kaasates keskkonnateemalisi üritusi ja kampaaniaid,
  - innustab kolleege osalema keskkonnaprojektides ja muus keskkonnateadlikkust tõstvas tegevuses,
  - teeb ettepanekud õpilaste keskkonnateemaliste loovtööde ja uurimistööde teemadeks.

Eesmärgid

- 1. Keskkond ja säästev areng on õppetöös süsteemselt lõimitud.**
- 2. Õpilased ja töötajad saavad koolis keskkonnateadlikult käituda.**
- 3. Kooli õueala bioloogiline mitmekesisus ei kahane.**
- 4. Kool on tuntud keskkonnateadliku haridusasutusena.**
- 5. Kooli ressursikulu on mõistlik.**
- 6. Kool on sotsiaalselt vastutustundlik.**

Eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused

- 1. Eesmärk: Keskkond ja säästev areng on õppetöös süsteemselt lõimitud.**

T-1.1. Olemasolevate keskkonnahariduslike õppekäikude ja muude tegevuste kaardistamine

T-1.2. Õuesõppe võimaluste kaardistamine, lähtudes erinevatest ainetest ning ülevaate koostamine, sh õppekava toetavate keskkonnahariduslike õppekäikude/õuesõppe süsteemi loomine.

T-1.3. Vähemalt kord aastas ülekoolilise projektipäeva või kampaania läbiviimine

T-1.4. Keskkonnaharidusliku projektõppe arendamine. 2016-2018, koolitused õpetajatele

T-1.5. Keskkonnahariduslike õppepäevade läbiviimine põhikoolile. (Igal aastal, koostööpartneritega, omaalgatuslikud matkapäevad jms)

T-1.6. Töötatakse välja valik keskkonnateadlikkuse kujundamisega seotud teemasid loovtöödeks ja uurimistöödeks.

T-1.7. Õuesõppe tundide läbiviimine (Vähemalt üks õuetund igas aines igale klassile aastas).

2. Õpilased ja töötajad saavad koolis keskkonnateadlikult käituda.

T-2.1. Viiakse läbi koolisisene konkurss keskkonnateadlikku käitumist juhendavate kleebiste ideede saamiseks.

T-2.2. Kujundatakse ja trükitakse keskkonnateadlikule käitumisele kutsuvad kleebised ning võetakse need koolis kasutusele.

T-2.3. Koostöös Tallinna Haridusameti ja Tallinna Keskkonnaametiga luuakse võimalus prügi sorteerimiseks.

T-2.4. Koostöös õpilasesindusega korraldatakse pandipakendite kogumine ja nende eest saadud vahendite kasutamine keskkonnateadliku käitumise toetamiseks.

T-2.5. Söökla haldaja leidmise konkursil esitatakse nõuded töö keskkonnasõbralikumalt korraldamiseks (õpilased saavad ise sobiva suurusega portsjonid võtta, väikepakenditest loobumine, kohaliku tooraine eelistamine jms).

T-2.6. Igal aastal viiakse läbi koolikeskkonna (müra, õhu kvaliteet, ressursside kulutamine jms) analüüs ning vajadusel tehakse parendustegevused.

T-2.7. Koostöös õpilasesindusega töötatakse välja meetmed õpilaste ja õpetajate liikumisharjumuste suurendamiseks kooli tulekul, vahetundides ja õppetöös.

3. Kooli õueala bioloogiline mitmekesisus ei kahane.

T-3.1. Õueala hooldatakse viisil, mis ei kahanda bioloogilist mitmekesisust (sügisel ei riisuta ära kõiki lehti, suvel jäetakse osa taimedest kasvama kuni seemned valmivad jms).

T-3.2. Õuealale paigutatakse lindude pesakastid.

T-3.3. Õuealale paigutatakse putukahotellid.

T-3.4. Korraldatakse lindude talvine toitmine. (Algklassid nädalate kaupa)

T-3.5. Kooli juubeliks viiakse läbi tulpide istutamise kampaania.

T-3.6. Loodussuuna õpilased teevad üle aasta uurimistöo õueala bioloogilise mitmekesisuse kindlakstegemiseks (või tehakse sel teemal loovtöö).

4. Kool on tuntud keskkonnateadliku haridusasutusena.

T-4.1. Vähemalt kord aastas viiakse lapsevanematele läbi roheline kohvik, mille raames toimub kasutatud asjade vahetus/müük ning teavitatakse muudest kooli keskkonnasõbralikest tegevustest.

T-4.2. Kooli Facebook lehel kirjeldatakse kooli keskkonnasõbralikke tegevusi.

T-4.3. Algatatakse ja osaletakse ülelinnalistes, üleriigilistes ja rahvusvahelistes üritustel, keskkonnaprojektides ja kampaaniates (näiteks „Prügivahetund“, „Sussikott“, „Läänemere väljakutse“ jms).

T-4.4. Keskkonnasõbraliku tegevuse kohta pressiteadete saatmine ja võimalusel artiklite avaldamine.

5. Kool on sotsiaalselt vastutustundlik.

T-5.1. Kooli majandamisel eelistatakse võimalusel ökomärgistega või keskkonnasõbralikumalt toodetud ja kohalikust toorainest tooteid.

T-5.2. Kooli majandamisel eelistatakse parandamist ja taaskasutust uute toodete ostmisele.

T-5.3. Keskkonnateadlikkuse suurendamiseks filmiõhtute korraldamine õpilastele ja vanematele.

T-5.4. Koolimajja unustatud riiete, jalanõude jms taaskasutuse korraldamine (projekt „Kadri riidekapp“)

T-5.5. Vähemalt kord aastas õpetajate tervise- ja liikumispäevade korraldamine

T-5.6. Ülekoolilise õpilaste ja õpetajate tervisenädala korraldamine kord aastas.

T-5.7. Õuevahetundide korraldamine vähemalt kolm kord nädalas (kuiva ilmaga).

T-5.8. Liikumisvahetundide korraldamine igale klassile vähemalt kolm korda nädalas koostöös ÕE.

T-5.9. Liikumispausi sisseseadmine koolipäeva jooksul (näiteks kolmanda tunni alguses 2-3 minutit) ning liikumist võimaldavate meetodite kasutamine õppetöös.

Rakenduskava 2015-2017

Nr.	EESMÄRK (E)		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2015.a. I poolaasta seisund	2015 II poolaasta	2016	2017	VASTUTAJA/LÄBIVIJA
	Tegevus (T)	Tegevuse täpsustus							
E-1.	Keskfond ja säästev areng on õppetöös süsteemselt loimitud.								
T.1.1	Olemasolevate keskkonnanahariduslike õppekäikude ja muude tegevuste kaardistamine	Ainetoim-konnad kaardistavad oma valdkonna tegevused, keskkonna-töörühm koostab ühtse faili, mis on kättesaadav kõikidele töötajatele	Teave on sisevõrgus.	Õpetajad oskavad kavandada õppekäike jm tegevusi lähtuvalt juba olemasolevatest infost, õpilaste õpe muutub mitmekesisemaks	Mõned rühmad ei ole jäätmetekke lga õpetaja kavandab õppekäigud üldjuhul ise, teistega koostööd tegemata, on kattuvusi.		x		Keskkonna-töörühma juht
T 1.2.	Õuesõppe võimaluste kaardistamine, lähtudes erinevatest ainetest ning ülevaate koostamine, sh õppekava toetavate keskkonnanahariduslike õppekäikude/ õuesõppe süsteemi loomine.	Keskkonna-töörühm koostab õpetajatele küsimustiku senise praktika ja soovide väljaselgitamiseks ning viib selle läbi. Tulemuste alusel koostatakse ülevaade, mis tehakse kõigile kättesaadavaks.	Küsimustik on koostatud, uurimus läbi viidud, tulemused kättesaadavad	Õpilaste võimalused õuesõppeks on paranenud.	Õuesõppe on süsteemitu ja põhineb õpetaja entusiasmil.		x	x	Keskkonna-töörühm
T 1.3.	Vähemalt kord aastas ülekoolilise keskkonnanaharidusliku projektipäeva või kampaania läbiviimine	II poolaastal moodustatakse töörühm, kes kavandab kolleege ja koostööpartnereid kaasates järgmise õppeaasta projektipäeva või kampaaniaid ning juhib nende läbiviimist.	Töörühm on moodustatud, keskkonnanahariduslik projektipäev või kampaania läbi viidud.	Õpetajate meeskonnatöö paraneb, õpilaste ja õpetajate keskkonnateadlikkus tõuseb.	Kampaaniaid ja projektipäevi viiakse läbi entusiastlike õpetajate algatusel.	x	x	x	Õppejuht
T 1.4.	Keskkonnanaharidusliku projektõppe arendamine.	Igal aastal korraldatakse õpetajatele vähemalt 20 tundi koolitust projektõppest ja keskkonnateemades, võimalusel osaletakse selleteemalises projektis.	Igal aastal on õpetajatel olnud vähemalt 20 tunni ulatuses võimalus osaleda projektõppe ja keskkonnateemalises koolitusel.	Õpilaste õpioskused on paranenud, keskkonnateadlikkus tõusnud	Projektõpet rakendab osa õpetajaid lühikest aega.		x	x	Direktor, õppejuht

Nr.	EESMÄRK (E)		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2015.a. I poolaasta seisund	2015 II poolaasta	2016	2017	VASTUTAJA/LÄBIVIJA
	Tegevus (T)	Tegevuse täpsustus							
T 1.5.	Keskonna-hariduslike õppepäevade läbiviimine põhikoolile.	Keskonna-töörühm kavandab igal aastal koostöös kolleegide ja partneritega, igale põhikooli klassile vähemalt ühe keskkonna-haridusliku õppepäeva	Põhikooli iga klass on õppeaasta jooksul osalenud vähemalt ühel keskkonna-hariduslikul õppepäeval (sh omaalgatuslikud matkapäevad jms)	Õpetajate meeskonna-töö paraneb, õpilaste ja õpetajate keskkonna-teadlikkus tõuseb.	Õppepäevade läbiviimine oleneb klassijuhataja entusiasmist ja keskkonna-teadlikkusest		x	x	Keskonna-töörühm
T 1.6.	Töötatakse välja valik keskkonna-teadlikkuse kujundamisega seotud teemasid loovtöödeks ja uurimistöödeks.	Keskonna-töörühm algatab kolleegidelt keskkonna-hariduslike loov- ja uurimistööde teemade kogumise ja andmebaasi loomise	Keskonna-hariduslike loov- ja uurimistööde teemade andmebaas on koostatud ning õpilastele ja õpetajatele kättesaadav	Loovtööde ja uurimistööde tegemisega suureneb õpilaste keskkonna-teadlikkus	2015 aastal tehti 14 keskkonna-teemalist uurimistööd. Teemade andmebaas puudub.	x	x	x	Õppejuht
T 1.7.	Õuesõppe tundide läbiviimine	Keskonna-töörühm koostöös klassijuhatajate ja aineõpetajatega kavandab igale klassile õppeaasta jooksul igas aines vähemalt ühe keskkonna-teemalise õuesõppetunni läbiviimise.	Vähemalt üks õuetund igas aines igale klassile on õppeaasta jooksul läbi viidud	Õpilaste koolimeeldi-vus suureneb, keskkonna-teadlikkus tõuseb.	Õuesõpe on süsteemitu ja põhineb õpetaja entusiasmil.		x	x	Keskonna-töörühm, õppejuht
E- 2	Õpilased ja töötajad saavad koolis keskkonnateadlikult käituda.								
T 2.1.	Viiakse läbi koolisisene konkurss keskkonna-teadlikku käitumist juhendavate kleebiste ideede saamiseks	Keskonna-töörühm korraldab põhikooli vanemate klasside õpilaste hulgas konkursi kleebiste ideede saamiseks.	Konkurss on läbi viidud	Töötajate ja õpilaste keskkonna-teadlikkus kasvab.	Kleebised puuduvad	x			Keskonna-töörühm
T 2.2.	Kujundatakse ja trükitakse keskkonna-teadlikule käitumisele kutsuvad kleebised ning võetakse need koolis kasutusele.	Keskonna-töörühm edastab konkursi tulemused kunstnikule, kes kavandab kleebised ja laseb need trükkida.	Kleebised on koolis kasutusel.	Õpetajate ja õpilaste keskkonna-teadlikkus kasvab.	Kleebised puuduvad	x			Keskonna-töörühm

	Tegevus	Tegevuse täpsustus	Möödik	Tulemus	2015.a. I poolaasta seisund	2015 II poolaasta	2016	2017	VASTUTAJA/LÄBIVIJA
T2.3.	Koostöös Tallinna Haridusameti ja Tallinna Keskkonnaameti-ga luuakse võimalus prügi sorteerimiseks.	Majandusjuhataja ja direktor teevad ettepaneku paigaldada kooli juurde sorteerimist võimaldavad prügikastid. Kooli ruumides on prügi liigiti kogumist võimaldavad prügikastid.	Olmeprügi hulk väheneb.	Õpilaste ja õpetajate keskkonnateadlikkus kasvab.	Eraldi sorteeritakse paberit ja pappi		x	x	Direktor, majandusjuhataja
T.2.4.	Koostöös õpilasesindusega korraldatakse pandipakendite kogumine ja nende eest saadud vahendite kasutamine keskkonnateadliku käitumise toetamiseks.	Keskkonnatöörühm juhendab õpilasesindust pandipakendite kogumisel ning saadud ja kulutatud summade üle arvestuse pidamisel.	Pandipakendid on eraldi kogutud, saadud summade kasutamise süsteem välja töötatud.	Keskkonnahariduslikeks tegevusteks on koolis rohkem vahendeid, õpilaste oskus eelarvestada paraneb.	Pandipakendeid eraldi ei koguta.		x	x	Keskkonnatöörühm
T.2.5.	Söökla haldaja leidmise konkursil esitatakse nõuded töö keskkonnasõbralikumalt korraldamiseks	Nõuded: õpilased saavad ise sobiva suurusega portsjonid võtta, väikepakenditest loobumine, kohaliku tooraine eelistamine)	Söökla haldaja konkursil on keskkonnasõbralikumad nõuded sisse viidud.	Õpilased ja õpetajad toituvad tervislikumalt, tekib vähem toidu- ja pakendijäätmeid	Sööklas tekkis rohkesti toidujäätmeid, kasutati väikepakendeid	x			Direktor
T.2.6.	Igal aastal viiakse läbi koolikeskkonna analüüs ning vajadusel tehakse parendustegevused.	Loodussuuna klass teeb loodus- ja reaalainete õpetajate juhendamisel kord nädalas keskkonnananõtajate möötmised. Kord veerandis tehakse kokkuvõtte ja presenteeritakse kooli infoekraanil. Vajadusel kavandatakse parendusettepanekud. Müra tase ühiskasutusega ruumides, näiteks sööklas. Info eelmise päeva vahetundide kohta infoekraanil.	Möötmised ja analüüs on tehtud.	Koolikeskkond vastab tervisekaitse normidele, ressursikulu väheneb	Keskkonnananõtajaid pole kogutud ega analüüsitud		x	x	Keskkonnatöörühm

	Tegevus	Tegevuse täpsustus	Möödik	Tulemus	2015.a. I poolaasta seisund	2015 II poolaasta	2016	2017	VASTUTAJA/ LÄBIVIIVA
T.2.7.	Koostöös õpilasesindusega töötatakse välja meetmed õpilaste ja õpetajate liikumisharjumuste suurendamiseks kooli tulekul, vahetundides ja õppetöös.	Keskkonnatöörühm ja ÕE kavandavad igal sügisel õppeaasta jooksul liikumisharjumusi suurendavad tegevused, näiteks sammulugemise kuu, siseruumide liikumistrada jms	Liikumisharjumusi suurendavad tegevused on igaks õppeaastaks planeeritud	Õpilaste ja töötajate tervisekäitumine paraneb	Liikumist suurendavad tegevused on kavandatud entusiastlike toetudes, süsteem puudub		x	x	Keskkonnatöörühm
E 3.	Kooli õueala bioloogiline mitmekesisus ei kahane								
T 3.1.	Õueala hooldatakse viisil, mis ei kahanda bioloogilist mitmekesisust.	Sügisel ei riisuta ära kõiki lehti, suvel jäetakse osa taimedest kasvama kuni seemned valmivad jms. Igal aastal teeb vähemalt üks õpilane selleteemalise loov- või uurimistöö.	Loovtöö või uurimistöö tulemused näitavad, et õueala mitmekesisus pole kahanenud	Õpilastel on võimalik bioloogilist mitmekesisust oma kooli ümbruses jälgida.	Bioloogilist mitmekesisust pole kooli ümbruses uuritud.		x	x	Õppejuht
T 3.2.	Õuealale paigutatakse lindude pesakastid	Koostöös tööõpetuse õpetajaga valmistavad õpilased lindudele vähemalt kolm pesakasti ja paigutavad need kooli õuealale	Kooli õuealale on paigutatud kolm pesakasti.	Bioloogiline mitmekesisus õuealal suureneb, õpilastel on võimalik laiendada uurimistööde teematikat	Õuealal pesakaste pole.		x	x	Keskkonnatöörühm
T 3.3.	Õuealale paigutatakse putukahotellid	Koostöös tööõpetuse õpetajaga valmistavad õpilased igal kevadel putukahotelli ja paigutavad selle kooli õuealale	Igal kevadel lisandub kooli õuealale üks putukahotell (või korrastatakse vana)	Õpilaste teadlikkus ökoloogilistest suhetest paraneb	Putukahotelle kooli õuealal pole.		x	x	Õppejuht
T 3.4.	Korraldatakse lindude talvine toitmine.	Keskkonnatöörühm korraldab koostöös tööõpetuse õpetaja ja klassiõpetajatega lindude talvise toitmise (näiteks iga algklass ühel nädalal).	Kooliõues on igal talvel lindude toidumaja ning lindude lisasöötmise on korraldatud novembrist märtsini (vastavalt ilmale).	Õpilaste on võimalik õppida, kuidas linde talvel sööta.	Linde ei ole talvel söödud.		x	x	Õppejuht

	Tegevus	Tegevuse täpsustus	Möödik	Tulemus	2015.a. I poolaasta seisund	2015 II poolaasta	2016	2017	VASTUTAJA/LÄBIVIJA
T 3.5.	Kooli juubeliks viiakse läbi tulpide istutamise kampaania	Keskkonnatöörühm korraldab koostöös klassijuhatajate ja huvijuhiga tulpisibulate kogumise ja istutamise, tulpide kevadise hooldamise.	Iga õpilane on toonud vähemalt ühe tulpisibula ja selle maha istutanud	Koolimaja ümbrus on kevadel ilus	Tulbistutamise kampaaniaid pole varem korraldatud	x	x		Keskkonnatöörühm
T 3.6.	Loodussuuna õpilased teevad üle aasta uurimistöõ õueala bioloogilise mitmekesisuse kindlakstegemiseks (või tehakse sel teemal loovtöö).	Loodusainete õpetajad juhendavad õpilasi, kes soovivad uurida õueala bioloogilist mitmekesisust.	Igal aastal on tehtud vähemalt üks uurimistöõ või loovtöö kooli õueala bioloogilisest mitmekesisusest	Kooli õueala on uuritud, tulemusi saab kasutada õppetöös	Kooli õueala bioloogilist mitmekesisust ei ole uuritud		x	x	Keskkonnatöörühm, õppejuht
E 4.	Kool on tuntud keskkonnateadliku haridusasutusena								
T 4.1.	Vähemalt kord aastas viiakse lapsevanematele läbi roheline kohvik	Rohelise kohviku raames toimub kasutatud asjade vahetus/müük ning teavitatakse muudest kooli keskkonnasõbralikest tegevustest.	Lastevanematele on roheline kohvik kord aastas läbi viidud.	Lastevanemate side kooliga paraneb, keskkonnateadlikkus tõuseb	Rohelist kohvikut pole läbi viidud	x	x	x	Direktor, keskkonnatöörühm
T 4.2	Kooli Facebook lehel kirjeldatakse kooli keskkonnasõbralikke tegevusi.	Tegevuskavas kirjeldatud tegevuste läbiviimise järel kajastatakse neid kooli facebook lehel	Keskkonnategevused on facebookis kajastatud	Kooli tuntakse kui keskkonnateadlikku haridusasutust	Facebook lehel kajastatakse peamiselt kooli õpilaste saavutusi	x	x	x	Keskkonnatöörühm
T 4.3.	Algatatakse ja osaletakse ülelinnalistel, üleriigilistel ja rahvusvahelistel üritustel, keskkonnaprojektides ja kampaaniates	Keskkonnatöörühm tutvustab kolleegidele võimalusi keskkonnaprojektides, kampaaniates ja üritustel osalemiseks ning korraldab võimalusel osalemise	Kool on aastas osalenud vähemalt ühes keskkonnaprojektis, üritusel ja kampaanias	Õpiased on ettevõtlikud ja keskkonnateadlikud	Kool osaleb rahvusvahelises kampaanias "Lääne-mere väljakutse", algatanud kampaania "sussikott"	x	x	x	Keskkonnatöörühm

	Tegevus	Tegevuse täpsustus	Möödik	Tulemus	2015.a. I poolaasta seisund	2015 II poolaasta	2016	2017	VASTUTAJA/LÄBIVIJA
T 4.4.	Keskkonnasõbraliku tegevuse kohta pressiteadete saatmine ja võimalusel artiklite avaldamine.	Kooli juhtkonnaga kokkuleppel teavitavad õpetajad ja õpilased meediat keskkonnategevustest ja nende tulemustest	Aastas on saadetud vähemalt kaks pressiteadet	Kool on tuntud keskkonnateadliku haridusasutuseks	Kool ei ole keskkonnategevusi meedias tutvustanud	x	x	x	Direktor
E 5.	Kool on sotsiaalselt vastutustundlik								
T 5.1.	Kooli majandamisel eelistatakse võimalusel ökomärgistega või keskkonnasõbralikumalt toodetud ja kohalikust toorainest tooteid.	Vahendite soetamisel hinnavõrdluste tegemisel arvestatakse ka toote keskkonnasõbralikkust	Koolis kasutatakse keskkonnasõbralikke, ökomärgistega tooteid	Kooli negatiivne keskkonnamõju väheneb.	Üldjuhul kasutatakse odavaimaid tooteid	x	x	x	Majandusjuhataja
T 5.2.	Kooli majandamisel eelistatakse parandamist ja taaskasutust uute toodete ostmisele.	Igal aastal korraldatakse koolivormi jt koolikaupade vahetuslaad, rikki või katki läinud vahendid püütakse esmalt parandada, mitte uusi osta.	Vähemalt kaks korda aastas toimub koolivormi ost-müük-vahetus - üritus.	Kooli negatiivne keskkonnamõju väheneb.	Vahendid, mida saab parandada väljavehetamise asemel, parandatakse. Kord aastas korraldatakse võimalus koolivormi ostamüüa-vahetada	x	x	x	Keskkonnatöörühm
T 5.3.	Keskkonnateadlikkuse suurendamiseks filmiõhtute korraldamine õpilastele ja vanematele.	Keskkonnatöörühm võtab ühendust firmadega, kellelt saab laenutada keskkonnateadlikkust suurendavaid filme, koostab ürituste sarja eelarve ja esitab selle direktorile. Filmiõhtud viiakse läbi vähemalt kolm korda aastas.	Kolm korda aastas on filmiõhtud läbi viidud.	Lastevanemate side kooliga paraneb, keskkonnateadlikkus tõuseb	Filmiõhtuid ei ole korraldatud.			x	Keskkonnatöörühm, direktor
T 5.4	Koolimajja unustatud riiete, jalanõude jms taaskasutuse korraldamine (projekt „Kadri riidekapp“)	Igal kevadel korraldatakse näitus aasta jooksul koolimajja unustatud esemetest ning kui omanikku ei leita, antakse need taaskasutusse.	Igal kevadel on "Kadri riidekapp" läbi viidud	Hoitakse ära ressursside raiskamine, keskkonnateadlikkus tõuseb.	Osaliselt järgitakse sama põhimõtet.		x	x	Keskkonnatöörühm

	Tegevus	Tegevuse täpsustus	Möödik	Tulemus	2015. a. I poolaasta seisund	2015 II poolaasta	2016	2017	VASTUTAJA/ LÄBIVIJIJA
T 5.5	Vähemalt kord aastas õpetajate tervise- ja liikumispäevade korraldamine	Keskkonnatöörühm kaasab koostööpartnerid kavandamiseks õpetajate tervise- ja liikumispäevad ning viib need läbi koostöös kooli juhtkonna ja partneritega.	Vähemalt üks tervise- ja liikumispäev õpetajatele on aastas läbi viidud.	Õpetajate meeskonnatöö paraneb, tervise- teadlikkus tõuseb.	Õpetajate tervise- ja liikumispäevi on korraldatud aegajalt.		x	x	Direktor, keskkonnatöörühm
T 5.6	Ülekoolilise õpilaste ja õpetajate tervisenädala korraldamine kord aastas.	Keskkonnatöörühm kaasab koostööpartnerid kavandamiseks õpilaste ja õpetajate tervisenädal ning viib selle läbi koostöös kooli juhtkonna ja partneritega.	Õpilaste ja õpetajate tervisenädal on kord aastas läbi viidud	Õpetajate ja õpilaste tervise- teadlikkus tõuseb.	Õpilaste ja õpetajate tervisenädalat ei ole korraldatud		x	x	Direktor, keskkonnatöörühm
T 5.7	Õuevahetundide korraldamine vähemalt kolm korda nädalas (kuiva ilmaga).	Kooliõue liikumisvõimaluste suurendamine ning graafiku koostamine õuevahetundide läbiviimiseks klasside kaupa.	Iga klass on saanud kuiva ilmaga vähemalt kolm korda nädalas vahetundi õues veeta.	Õpilaste tervise- käitumine paraneb.	Õuevahetunde ei organiseerita, soovijad saavad kevadel ja sügisel õue minna.		x	x	Direktor, õppejuht, keskkonnatöörühm
T 5.8	Liikumisvahetundide korraldamine igale klassile vähemalt kolm korda nädalas	Keskkonnatöörühm koostöös õpilasesindusega koostab graafiku, millal klass saab kasutada vahetunniks saali, samuti kogub õpetajatelt ja õpilastelt ideid ning organiseerib just dance vms abil liikumisvahetundi koridoris.	Iga klass on saanud vähemalt kolm korda nädalas liikumisvahetundi.	Õpilaste tervise- käitumine paraneb.			x	x	Keskkonnatöörühm
T 5.9	Liikumispausi sisseseadmine koolipäeva jooksul ning liikumist võimaldavate meetodite kasutamine õppetöös.	Keskkonnatöörühm koostöös juhtkonnaga organiseerib õpetajatele koolituse liikumist võimaldavate meetodite kasutamisest õppetöös ning liikumispausi võtetest. Õpetajad rakendavad õpitut.	Igal koolipäeval on vähemalt üks liikumispaus. Koolipäeva jooksul on vähemalt pooltes tundides rakendatud liikumist võimaldavaid meetodeid õppetöös.	Õpilaste tervisekäitumine paraneb	Liikumispause ja liikumist võimaldavaid meetodeid rakendatakse peamiselt algklassides tundides.		x	x	Õppejuht